

Jedyne pismo polskie w Brazylii

Słowo rektora

Czcigodni Księża, Drogie Siostry, Szanowni przedstawiciele społeczności polonijnej! Otrzymujecie kolejny numer naszego

periodyku. W ostatnim okresie mieliśmy wiele interesujących wydarzeń. Tym razem nie będę zapoznawał Szanownych Czytelników z dokładną treścią czasopisma. Zaznaczę tylko trzy najważniejsze wydarzenia: znamy już dokładną datę kanonizacji Błogosławionego Papieża Jana Pawła II, mamy już nowego

przedstawiciela Polski w Brazylii w osobie p. ambasadora Andrzeja Mari BRAITERA, w najbliższych tygodniach witać będziemy kolejnego Prymasa Polski odwiedzającego oficjalnie Brazylię. J. E. Arcybiskup Metropolita Gnieźnieński Józef Kowalczyk, Duchowy Opiekun Emigracji Polski przybywa, aby uczestniczyć w uroczystościach 60. lecia Polskiej Misji Katolickiej w Brazylii oraz odwiedzić - przynajmniej - kilka ośrodków polonijnych w tym kraju.

Zapraszam do lektury zamieszczonych tekstów. Mam nadzieję, że treść periodyku zacieka naszych Drogich Czytelników. Życzę miłej lektury i zachęcam do dzielenia się Waszymi doświadczeniami z życia misyjnego, polonijnego!

Z serdecznym pozdrowieniem i tradycyjnym życzeniem: *Szczęść Wam Boże!* – ks. Zdzisław

**Wizyta duszpasterska
Duchowego Protektora Polonii
J. E. Arcybiskupa Metropolity
Józefa Kowalczyka
Prymasa Polski**

Niniejszym pragnę przekazać radosną informację, że w dniach od 6 do 17 listopada br. Jego Ekszelencja Arcybiskup Metropolita Gnieźnieński Józef Kowalczyk, Prymas Polski i Opiekun Duchowy Polskiej Emigracji odwiedzi naszą brazylijską wspólnotę polonijną. Podczas swojego pobytu

Jego Ekszelencja odwiedzi niektóre ośrodki polonijne w metropoliach (Porto Alegre, Kurytyba, Rio de Janeiro) oraz interiorze brazylijskim (Rio Claro do Sul, Colônia Murici, Colônia Tomas Coelho).

J. E. Arcybiskup Metropolita Józef Kowalczyk - Prymasa Polski weźmie udział w uroczystości związanej ze świętem Niepodległości Polski i 60. leciem Polskiej Misji Katolickiej w Brazylii. Uroczyste świętowanie odbędzie się 10 listopada br. (niedziela) w parafii św. Jana Chrzciciela w Kurytybie (*Rua Guilherme Ihlenfeldt, 1040, dzielnica Tingui*). W programie: o godz. 10,00 uroczysta Msza św. koncelebrowana pod przewodnictwem J. E. Arcybiskupa Metropolity Kurytyby Moacyra Vitti. J. E. Prymas Polski wygłosi okolicznościowe kazanie. O godz. 12,00 wspólny obiad w salonie parafialnym.

Ponadto w poniedziałek (11 listopada b.r.): o godz. 10,00 spotkanie J. E. Arcybiskupa Józefa Kowalczyka, Prymasa Polski z polskimi misjonarzami, misjonarkami oraz duszpasterzami polonijnymi. O godz. 12,00 Msza św. koncelebrowana w kościele św. Jana Chrzciciela i wspólny obiad. Poniedziałkowe spotkanie odbędzie się również w parafii św. Jana Chrzciciela.

Po blisko 30 latach, jakie minęły od wizyty duszpasterskiej poprzedniego Prymasa Polski Jego Eminencji Kardynała Józefa Glempa, będziemy mieli możliwość spotkać się i wspólnie sprawować Eucharystię z obecnym Prymasem Polski Arcybiskupem Józefem Kowalczykiem.

Zapraszam bardzo serdecznie do wzięcia udziału we wspomnianych uroczystościach i liczę na nasze braterskie spotkania nie tylko w Kurytybie, ale także w innych miejscach, gdzie przebywał będzie Prymas Polski!

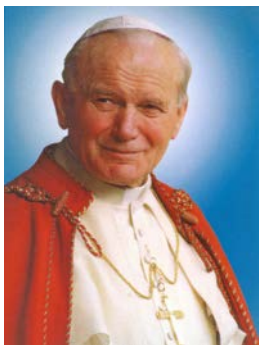
Z wyrazami szacunku w Chrystusie i serdecznym pozdrowieniem -

- Ks. Zdzisław Malczewski SChr
rektor

Kurytyba, 25 września 2013.

Kanonizacja Ojca św. Jana Pawła II

30 września br. w Watykanie pod przewodnictwem papieża Franciszka zebrał się konsystorz. W czasie narady kardynałów podjęta została decyzja odnośnie daty kanonizacji Jana Pawła II i Jana XXIII. Potwierdzono datę 27 kwietnia 2014 r. w Niedzielę Miłosierdzia

Bożego. Papież Jan Paweł II zostanie ogłoszony świętym w rekordowo krótkim czasie, zaledwie dziewięć lat po swojej śmierci. Droga do świętości zmarłego 2 kwietnia 2005 r. Ojca św. Jana Pawła II została uznana za najszybszą w nowożytnej historii Kościoła. Benedykt XVI zgodził się na beatyfikację swojego poprzednika miesiąc i 11 dni po jego śmierci.

Prymas Polski abp Józef Kowalczyk komentując wyznaczenie daty kanonizacji bł. Jana Pawła II przyznał, że dla niego Papież-Polak już jest świętym. Metropolita gnieźnieński zwrócił natomiast uwagę na fakt, że kanonizacja odbędzie się w Niedzielę Miłosierdzia Bożego. „On ogłosił to święto, utworzył w 2002 r. sanktuarium w Łagiewnikach w Krakowie, poświęcił je i oddał świat Miłosierdziu Bożemu. Cieszę się, że właśnie w tym kontekście będzie miała miejsce właśnie kanonizacja Jana Pawła II” – powiedział prymas Polski. Abp Kowalczyk dodał, że zarówno Jan Paweł II, jak i Jan XXIII byli orędownikami pokoju i dialogu jako drogi rozwiązywania konfliktów. Jak zauważył prymas Polski, jest to ważne zwłaszcza teraz, gdy obserwujemy to, co dzieje się w Syrii. *Tekst pochodzi ze strony Radia Watykańskiego (01-10-13)*

Polonia wita nowego Ambasadora RP w Brazylii

W numerze 2/2013 (marzec-kwiecień) informowaliśmy naszych Czytelników, że z dniem 8 lutego br. p. dr hab. Jacek Junosza Kisielewski zakończył swoją służbę dyplomatyczną w Brazylii. kolejnym polskim ambasadorem został mianowany pan Andrzej Maria BRAITER.

Z dniem 30 sierpnia 2013 r. p. Andrzej Maria Braiter przejął obowiązki Ambasadora RP w Brazylii. W tym dniu nowy Ambasador złożył kopie listów uwierzytelniających na ręce Wicedyrektora Protokołu Dyplomatycznego brazylijskiego MSZ, Fernando Luisa Lemos Igreja. Pan Andrzej Maria Braiter jest od tego momentu Ambasadorem Nadzwyczajnym i Pełnomocnym Rzeczypospolitej Polskiej w Brazylii.

Nowy przedstawiciel Polski urodził się 18 sierpnia 1962 r. w Warszawie. Uczył się w szkole prywatnej Liceu Laser w Brasílii. Licencjat uzyskał na Uniwersytecie w Brasílii (1983 r.). Natomiast magisterium w Katedrze Studiów Iberyjskich i Ibero-amerykańskich Uniwersytetu Warszawskiego (1985 r.). Przez kolejne dwa lata był asystentem profesora na UW. Od 1987 r. pracuje w MSZ, gdzie pełnił różne funkcje. Między innymi był ambasadorem w: Luandzie (1999-2003), Costa Rica i Ameryce Centralnej (2005-2008). W 2006 r. był specjalnym wysłannikiem prezydenta RP w Hondurasie, a w 2007 r. w Nikaragua. Od 2011 r. jest ambasadorem tytularnym.

Do nowego p. Ambasadora w imieniu wspólnoty polonijnej napisałem:

Niniejszym, w imieniu brazylijskiej społeczności polonijnej, oraz własnym, pragnę przywitać Waszą Ekszelencję, Wielce Szanownego Pana Ambasadora i życzyć wszelkiej pomyślności i sukcesów w rozpoczynanej misji dyplomatycznej w tym kraju. Z głębi serca życzę, aby dyplomatyczna działalność Waszej Ekszelencji umocniła jeszcze bardziej historyczne i głębokie więzi przyjaźni i wielorakiej współpracy jakie istnieją pomiędzy Polską i Brazylią. Wyrażam głęboką nadzieję, aby Wasza Ekszelencja, Wielce Szanowny Pan Ambasador, wśród wielu obowiązków wyływających z pełnienia misji dyplomatycznej, miał także na uwadze i nosił w swym sercu społeczność polonijną w tym kraju! Polonia brazylijska z pewnością będzie popierać Pańskie zaangażowanie na rzecz jeszcze większego pogłębienia więzi przyjaźni między naszymi krajami, ale także będzie oczekiwać na wspieranie jej wysiłków i starań o podtrzymywanie jej polskiej tożsamości w tym wielokulturowym kraju, jakim jest Brazylia. Tak jak Wasza Ekszelencja może liczyć na poparcie tutejszej Polonii, tak też wspólnota ta pokłada w Waszej Ekszelencji swoje nadzieje, że w Pańskiej Osobie znajdzie godnego Partnera w zabieganiu o pogłębienie jej polskiej

świadomości i zacieśnianiu więzi z naszym Krajem. Życzymy wszystkiego najlepszego podczas służby dyplomatycznej i pobytu w tym kraju!

Ks. Zdzisław

**Rektor PMK uczestnikiem zebrania
duszpasterstwa ludzi w drodze
Konferencji Episkopatu Brazylii**

W Santos (położonym niedaleko São Paulo - największego brazylijskiego miasta) i znanego z największego portu Ameryki łącińskiej, odbywało się (od 15 do 17 bm.) krajowe zebranie sektora episkopatu brazylijskiego ds. mobilności ludzkiej. W trzydniowym spotkaniu uczestniczyli krajowi koordynatorzy duszpasterstw posługujących ludziom będącym w drodze. Zebraniu towarzyszył temat: „Mobilność ludzka, wielkie wydarzenia i handel ludźmi”. Koordynacją sektora mobilności ludzkiej zajmują się dynamiczne siostry zakonne ze zgromadzenia skalabrinianek: S. Claudina i S. Rosita.

Uczestnicy zebrania ukazali przepiękną mozaikę Kościoła zatroskanego o człowieka, który z różnych powodów, jak też wykonywanego zawodu, znajduje się poza rodziną i własną wspólnotą. Takim ludziom poprzez specyficzne duszpasterstwa Kościół zapewnia opiekę duchową, jak też służy w najrozmaitszy sposób.

W zebraniu uczestniczyli koordynatorzy duszpasterstwa: migrantów, ludzi morza, drogowego, pracowników cyrków, parków rozrywkowych,

Cyganów, studentów zagranicznych, imigrantów polskich i japońskich.

Biskup José Luiz Ferreira Salles (ordynariusz diecezji Pesqueira w stanie Pernambuco), biorący aktywny udział w spotkaniu, reprezentował komisję episkopatu ds. posługi w miłości, sprawiedliwości i pokoju. Wspomniany hierarcha towarzyszy sektorowi mobilności ludzkiej z ramienia episkopatu jako tzw. biskup referencyjny.

W pierwszym dniu zebrania słowa braterskiej solidarności wyraził wobec uczestników biskup Jacyr Braidó – ordynariusz diecezji Santos. W drugim dniu uczestniczyli w naszym zebraniu: biskup Tarcísio Scaramussa – biskup pomocniczy archidiecezji São Paulo I zarazem tzw. biskup referencyjny sektora ds. uniwersytetów I nauki religii z komisji episkopatu ds. kultury i edukacji, oraz biskup Júlio Endi Akamine – biskup pomocniczy tejże archidiecezji I zarazem członek wspomnianej komisji episkopatu.

Wymieniony hierarcha jest pierwszym biskupem brazylijskim pochodzenia japońskiego. Ze względu na swoje pochodzenie etniczne aktywnie wspiera duszpasterstwo brazylijskich Japończyków.

Głównym celem tegorocznego spotkania było wzmocnienie artykulacji duszpasterstw, stymulowanie postępu we wspólnym poszukiwaniu odpowiedzi na pojawiające się wyzwania religijno-społeczne, jak również konsolidacja podejmowanych posług duszpasterskich w akcji ewangelizacyjnej Kościoła w Brazylii.

W ramach wspólnej odpowiedzialności za duszpasterstwo ludzi w drodze mieliśmy możliwość wysłuchania referatu kanonisty na temat opracowania kanonicznego statutu poszczególnych duszpasterstw wchodzących w skład sektora episkopatu ds. mobilności ludzkiej.

W drugim dniu zebrania uczestniczyliśmy we Mszy św. sprawowanej przez ks. Michała Staronia, CM w kaplicy ciężarówki - specjalnie dostosowanej do posługi ludziom brazylijskich szos. Ciężarówka znajdowała się na zamkniętym parkingu w porcie. Uczestnicy tej dla nas „nietypowej” Eucharystii otaczaliśmy samochód i dzięki temu mogliśmy

jakoś konkretniej zapoznać się z jednym z elementów posługi Kościoła ludziom przemierzającym brazylijskie drogi, jakim jest sprawowana Msza św. Gwoli wyjaśnienia trzeba nadmienić, że duszpasterstwo drogowe w Brazylii zostało zainicjowane przez polskiego misjonarza - ks. Mariana Litewkę CM przed 36 laty. Aktualnie duchowi synowie św. Wincentego (z południowej prowincji zgromadzenia w większości będący polskiego pochodzenia) w trzech ekipach przemieszczają się swoimi ciężarówkami-kaplicami po 23 stanach federacji brazylijskiej. Sprawują oni Msze św. dla kierowców ciężarówek na stacjach benzynowych. Z wielomiesięcznym wyprzedzeniem na stacjach umieszczane są afisze informujące o miejscu i dacie sprawowanej Mszy św. Ponadto duszpasterz ludzi drogi podczas obecności w danym dniu jest do dyspozycji kierowców, pracowników stacji benzynowych (sprzedających paliwo, wulkanizatorów, mechaników, pracowników w restauracji, hotelu itp.). Wielu korzysta z posługi sakramentu spowiedzi, poszukuje wsparcia duchowego czy też możliwości spokojnego porozmawiania z kapłanem. Księża wincenty (popularnie pod taką nazwą są znani wśród naszej Polonii) przebywają na trasie przez trzy miesiące. Powracają na pewien czas do swojej bazy, czyli domu prowincjalnego i z kolei wyruszają w drogę na olejne trzy miesiące.

Uczestnicy zebrania mieli również możliwość odwiedzić – największy w Ameryce Łacińskiej - port w Santos, poznać z bliska jego strukturę, jak też wyzwania stojące przed duszpasterstwem ludzi morza.

Trzeci dzień naszego zebrania rozpoczęliśmy od Mszy św. sprawowanej pod przewodnictwem biskupa José Luiz Ferreira Salles w kaplicy duszpasterstwa ludzi morza pw. św. Jadwigi Śląskiej. Posługę w portach brazylijskich (Rio de Janeiro, Santos, Rio Grande) spełniają księża skalabrinianie. Poza Eucharystią mogliśmy z bliska poznać pracę duszpasterza oraz dobrze zorganizowanej grupy wolontariuszy, którzy w wielu wymiarach posługi duszpasterskiej

towarzyszą marynarzom, rybakom i pracownikom portów.

Uczestnicząc w kolejnym zebraniu duszpasterstw mobilności ludzkiej miałem możliwość zaprezentować zebranym problematykę naszego duszpasterstwa polonijnego, jak też zaznajomić uczestników z najważniejszymi realizacjami Polskiej Misji Katolickiej w Brazylii z ostatnich 2 lat. Należy wyjaśnić, że spotkania wszystkich duszpasterstw posługujących ludziom w drodze odbywają się co dwa lata w stołecznej Brasílii. Obecne zebranie, na propozycję duszpasterstwa ludzi morza, odbywało się w Santos. W następnym roku odbędzie się spotkanie samych koordynatorów wspomnianych duszpasterstw w stolicy Brazylii (15-22 czerwca 2014 r.).

Po zakończonym zebraniu powracałem do Kurytyby ze świadomością, że takie spotkania ukazują samarytańskie i humanitarne zatroskanie Kościoła o ludzi, którzy z różnych przyczyn przebywają poza swoim środowiskiem. Ponadto była także okazja do włączenia do tej pięknej mozaiki różnorodnych posług ludziom będącym w drodze, naszego polonijnego duszpasterstwa, które wyraża się w służbie naszym imigrantom i ich potomkom żyjącym w tym pięknym kraju, gdzie Kościół wykazuje wielkie zatroskanie o człowieka znajdującego się w jego konkretnej sytuacji egzystencjalnej. *Ks. Zdzisław SChr*

Niecodzienne świętowanie Polonii w Rio de Janeiro

W niedzielę 25 sierpnia 2013 r. wspólnota polonijna w Rio de Janeiro świętowała uroczystość swojej Patronki - Pani Jasnogórskiej oraz 60 lat korzystania z historycznej kaplicy pw. Matki Boskiej Bolesnej (położonej w południowej części miasta, w dzielnica Flamengo) służącej jako centrum polskiej parafii personalnej w tym mieście.

Głównym punktem tego podwójnego świętowania była sprawowana uroczysta koncelebrowana Msza św. Oczywiście śpiewana i w całości sprawowana w języku polskim!

Z wyprzedzeniem czasowym ks. proboszcz Jan Sobieraj TChr zaprosił - niżej podpisanego - rek-

tora Polskiej Misji Katolickiej w Brazylii, aby przewodniczył Eucharystii i wygłosił okolicznościową homilię.

Ks. Jan - duszpasterz Polonii riowskiej powitał na wstępie bardzo serdecznie wszystkich obecnych w tej historycznej świątyni. Należy odnotować obecność p. Jacka Sucha - Konsula Generalnego RP specjalnie przybyłego na uroczystości z São Paulo oraz licznie zebranych Polaków i osoby polskiego pochodzenia!

Wśród starszych rodaków uczestniczących we Mszy św. można było dostrzec wiele młodych twarzy. To Polki i Polacy, którzy w ostatnim okresie wybrali Rio de Janeiro – najpiękniejsze miasto świata - na miejsce swego zamieszkania. Uczestnictwo tych młodych osób w uroczystej Eucharystii jest znakiem, że żyjąc w obcym środowisku nie tracili wartości swojej wiary, ale aktywnie uczestniczą w życiu religijnym polskiej parafii personalnej.

Chciałbym w tym miejscu odnotować bardzo osobiste spostrzeżenie. Otóż liturgia Mszy św. była bardzo dobrze przygotowana. Zaangażowanie naszych rodaków, osób świeckich, ukazywało piękno duchowego wzrostu tych, którzy czynnie w niej uczestniczyli. Nie mogę pominąć aktywnej obecności w liturgii i życiu polskiej parafii Siostr Misjonarek Chrystusa Króla. Siostry posługują rodakom w Rio de Janeiro od 5 października 1989 r. Ponadto zwracała uwagę dyskretna, piękna, Maryjna, ale i patriotyczna dekoracja świątyni. To zasługa i osobiste zaangażowanie ks. proboszcza Jana Sobieraja TChr, który – mimo swoich 80 lat

życia – wykazuje wiele energii, inicjatyw i młodości żywej.

Przed zakończeniem Mszy św. zabrała głos prof. dr Aleksandra Sliwowska-Barth. Przedstawicielka kolejnego pokolenia polonijnego (wnuczka polskich imigrantów) w swoim wystąpieniu w języku portugalskim podkreśliła wiarę Polaków, ich kult i miłość do Pani Jasnogórskiej, jak też historię 60 lat polskiego kościoła w Rio de Janeiro. W przemówieniu intelektualistki polonijnej nie zabrakło zapewnienia o pamięci i wdzięczności Polonii riowskiej wobec kapłanów Towarzystwa Chrystusowego, którzy od 1963 r. posługującą rodakom osiadłym w „Cidade Maravilhosa” – cudownym mieście, jak Brazylijczycy nazywają Rio de Janeiro - były stolicę swego kraju.

Bezpośrednio po zakończonej solennej Eucharystii ks. proboszcz Jan zaprosił wszystkich uczestników do sali przy kościele na przygotowaną z wielką troskliwością i kulinarnym kunsztem biesiadę rodaków. W przygotowanie tej części świętowania zaangażowało się Towarzystwo dobroczynne „Polonia”. Jest to bardzo zasłużona dla polskości organizacja powstała 29 listopada 1890 r. Wspomniane Towarzystwo nie tylko podpisało przed 60 laty umowę o wynajem historycznej kaplicy, ale każdego miesiąca płaci właścicielowi: kościelnemu bractwu wyznaczoną sumę pieniędzy za to, że Polonia może mieć zapewnione swoje miejsce kultu i w świątyni czuć się, jak u siebie, w dalekiej Polsce!

Przypomina mi się w tym miejscu – z mojego okresu duszpasterzowania riowskiej Polonii - bardzo uroczysty obchód stulecia tegoż Towarzystwa obchodzony 11 listopada 1990 r. z udziałem kardynała Franciszka Macharskiego – Arcybiskupa Krakowskiego.

Zawsze tego typu okolicznościowe spotkanie rodaków - przy delektowaniu się wymienionymi owocami zaangażowania, pracy i umiejętności kulinarnych Polek - jest okazją do długich rozmów, wspomnień, przywoływania postaci, które już znajdują się w Domu Ojca, a które wiele wniosły w rozwój i dynamikę riowskiej społeczności polonij-

nej! Jakoś w takich okolicznościach ojczysty język wydaje się być jeszcze piękniejszym i wyrażanym z większym pietyzmem, szacunkiem i miłością!

Przed 60 laty popularna gazeta riowska „O Globo” w swojej edycji z dnia 11 lipca 1953 r. zamieścił specjalny materiał reporterski zatytułowany „Nowa świątynia dla polskich katolików”. W nawiązaniu do tego wspomnianego artykułu, już na koniec tego tekstu – pozwolę sobie – na zamieszczenie wyjątku z mojej monografii, gdzie opisuję okoliczności związane z wynajmem świątyni, która tyle już lat służy Polakom i Polonii będąc ich duchowym centrum i zarazem kościołem parafialnym.

„Przez dłuższy czas, Polacy w szczególnych okolicznościach i podczas obchodów patriotycznych korzystali z różnych kościołów riowskich.

Na skutek wydarzeń drugiej wojny światowej dotarła do Rio de Janeiro większa liczba polskich emigrantów. Liczniejsza wspólnota polska miała większe szanse na to, aby posiadać własne duszpasterstwo polonijne. Tak więc po latach, po licznych nieudanych próbach, pojawiła się perspektywa utworzenia polskiej placówki duszpasterskiej w tym mieście. W dniu 3 września 1950 roku przedstawiciele społeczności polskiej oraz Towarzystwa „Polonia”: Stefania Lincoln-Nodari, ksiądz Olgierd Czartoryski, pułkownik Stanisław Kara, Edward Chmurzyński i Karol Gręziak, zwrócili się z prośbą do przebywającego z wizytą pasterską biskupa Józefa Gawliny, o przysłanie polskiego księdza. Na skutek przedstawionej prośby, przybył do Rio de Janeiro w dniu 4 maja 1951 roku, ksiądz prałat Władysław Słapa. W początkach ks. Władysław Słapa zamieszkał u salezjanów w Nieterói, a następnie u sióstr felicjanek. Na nabożeństwa polskie został przeznaczony boczny ołtarz w katedrze riowskiej. Ks. Władysław Słapa zajął się odwiedzaniem rodaków, jak również katechizacją dzieci polskich. Przed przybyciem ks. Władysława Słapy do Rio de Janeiro, katechizację zajmowały się polskie siostry felicjanki z Niterói. One też upiększały polskie nabożeństwa w katedrze grą na organach i śpiewem pieśni polskich, chętnie biorąc udział w życiu tutejszej Polonii. W późniejszym czasie

do nabożeństw polskich został wyznaczony kościół Matki Boskiej Niepokalanego Poczęcia (Nossa Senhora da Imaculada Conceição) przy ulicy Praia de Botafogo (w południowej dzielnicy Botafogo). Kolonia polska zaczęła się również mobilizować w celu zapewnienia środków utrzymania placówki duszpasterskiej. W tym celu powstał „Fundusz Duszpasterski”. Prezesem „Funduszu” wybrano inżyniera Tadeusza Bobaka. W międzyczasie zaczęto poszukiwać odpowiedniego kościoła, który by służył kolonii polskiej za centrum duszpasterstwa. W grudniu 1952 roku, E. Boston (polskiego pochodzenia), attaché ambasady amerykańskiej, powiadomił pułkownika Karę o możliwości wynajmu kościoła (używanego przez kolonię angielską) przy ulicy Marques de Abrantes. Dzięki energicznej akcji Lucyny Haczyńskiej i Janiny Valeri zaczęto zbiórkę pieniędzy wśród Polaków na wynajm kościoła Matki Boskiej Bolesnej (Igreja de Nossa Senhora da Piedade) przy ulicy Marques de Abrantes 215 (w dzielnicy Flamengo). Chociaż ta inicjatywa wyszła z Towarzystwa „Polonia”, to jednak zaangażowano w nią całą kolonię polską przy owocnym poparciu księdza Władysława Słapy. Do 15 maja 1953 roku zebrano na wynajm kościoła sumę 69 tysięcy cruzeiros (Maria Tarnowska przekazała na ten cel 25 tysięcy cruzeiros). Tak więc zarząd Towarzystwa „Polonia” w oparciu o tę okazałą sumę mógł rozpocząć pertraktacje z właścicielem tego kościoła, Bractwem Matki Boskiej Chwalebnej (Irmandade Imperial de Nossa Senhora da Glória do Outeiro). W dniu 6 czerwca 1953 roku została podpisana umowa o dzierżawie kościoła. Ze strony Towarzystwa „Polonia” umowę podpisali Bolesław Sliwowski i Lucyna Haczyńska. Urzędowe podpisanie umowy o wynajm kaplicy pod wezwaniem Matki Bożej Bolesnej nastąpiło w dniu 11 czerwca 1953 roku w 17 Biurze Notarialnym w Rio de Janeiro przy ul. Alfândega 111 (rejestr: księga 1065, str. 89v). Z ramienia Towarzystwa „Polonia” umowę podpisali: Aleksander Bolesław Sliwowski (prezes), Lucyna Haczyńska (wiceprezes), Mikołaj Kisiel-Kislański (sekretarz) oraz członkowie rady: Stefan Gabrys i Morjan Kmczewski. Wspomniani rodacy przy pomocy inż. Tadeusza Bobaka, Romana Buszty, Mariana Dąbrowskiego, Walerii Gajewskiej i Kazimierza Sienkiewicza, zajęli się przygotowaniami do inauguracji polskiego kościoła. W późniejszym czasie Edward Kubiczek i Kazimierz Sakało, własnym kosztem, wyrzeźbili ołtarz Matki Boskiej Częstochowskiej, który do dziś zdbi kościół służący Polakom.

W dniu 12 lipca 1953 roku odbyła się inauguracja polskiego kościoła. Mszę św. celebrował biskup Helder Câmara, a kazanie wygłosił ks. prałat Benedykt Marinho de Oliveira. Pod koniec uroczystości wygłosił przemówienie nuncjusz apostolski, arcybi-

skup Carlo Chiarlo. Wystąpił on w tym dniu z wielką wstęgą Orła Białego i Polonia Restituta. (...)

Dzięki staraniom ks. Benedyktowi Grzymkowskiemu doszło do powstania polskiej parafii personalnej pod wezwaniem Matki Boskiej Jasnogórskiej w Rio de Janeiro. Uroczystość związana z ustanowieniem tej parafii odbyła się w dniu 8 listopada 1970 roku z udziałem kardynała Jaime de Barros Câmara. (...)

Pragniemy w tym miejscu odnotować także spotkania przedstawicieli hierarchii Kościoła polskiego - w ramach posługi duszpasterskiej - z Polonią w Rio de Janeiro. Polacy zamieszkujący w tym mieście mieli zaszczyt gościć Prymasów Polski: kardynała Augusta Hlonda (1934 r.) i kardynała Józefa Glempa (1984 r.), kardynała Franciszka Macharskiego oraz następujących biskupów: Teodora Kubinę, Ignacego Krause, Jerzego Strobę, Zygmunta Kamińskiego, Stanisława Stefanka TChr, Henryka Tomasika oraz biskupów odpowiedzialnych za duszpasterstwo emigracyjne: Józefa Gawlinę, Władysława Rubina i Szczepana Wesołego (kilkakrotnie)".

Trzeba wspomnieć o grupie polskich hierarchów sprawujących Mszę św. w polskim kościele, a którzy towarzyszyli polskiej młodzieży biorącej udział w Światowym Dniu Młodzieży w lipcu 2013 r.: kard. Stanisław Dziwisz, kard. Kazimierz Nycz, biskup Henryk Tomasik.

Kapłani odpowiedzialni za duszpasterstwo Polonii w ostatnich 60 latach:

Ks. prałat Władysław Słapa, ks. prałat Ludwik Stanuch, ks. Roman Ogiegło – salezjanin. Od

1963 r. duszpasterstwo prowadzą chrystusowcy. Polonii posługiwali następujący współbracia: ks. Czesław Czartoryski, ks. Zygmunt Szwałkiewicz, ks. Benedykt Grzymkowski, ks. Zenon Gąsiorowski, ks. Paweł Piotrowski, ks. Zdzisław Malczewski, ks. Jan Flig, ks. Jan Sobieraj.

Zarys historii kościoła służącego Polonii od 60 lat

Wynajęta kaplica Matki Bożej Bolesnej, która służy Polonii riowskiej jako kościół parafialny, została zbudowana na terenie, gdzie znajdował się pałac należący do królowej Joaquina, żony króla Jana VI. Według danych historycznych, już w 1720 roku istniała na tym terenie skromna kaplica. W 1810 roku Joaquina, żona Jana VI, kupiła tę kaplicę i ją używała jako oratorium prywatne, jako że mieszkała w pobliżu. W 1818 roku został przeprowadzony remont kaplicy. W 1842 roku teren został zakupiony przez Miquel Calmon du Pin e Almeida, a następnie przez markiza de Abrantes, który polecił zbudowanie kaplicy pod wezwaniem Matki Bożej Bolesnej w takim stylu, jaki spotykamy aktualnie. Plan kaplicy wykonał major José Maria Jacinto Rabelo. Budowniczym był Venâncio José da Costa. Poświęcenie kaplicy nastąpiło 3 października 1864 r. Z chwilą śmierci markiza de Abrantes, pałac i kaplicę odziedziczyła jego żona Carolina, która wyszła po wtórnie za mąż za barona Catete (wicehrabia de Silva z Portugalii). W 1903 roku zmarł wicehrabia de Silva i jego dobra zostały podzielone wśród spadkobierców. Pałac wraz z kaplicą stał się własnością Carlos de Araujo Silva, brata wicehrabiego. W 1916 roku umiera Carlos de Araujo Silva. Jego majątek dziedziczy Sarah de Freitas Borges z zastrzeżeniem, że po jej śmierci kaplica stanie się własnością Cesarzowskiego Bractwa Matki Bożej Chwałebnej (Irmandade Imperial de Nossa Senhora da Glória do Outeiro). Zgodnie z testamentem Carlos de Araujo Silva, Bractwo zostało zobowiązane do utrzymania kultu we wspomnianej kaplicy. Zob. Archiwum Centralne Narodowego Instytutu patrymonium historyczno-artystycznego ministerstwa edukacji i kultury w Rio de Janeiro - Teczka: „Capela Nossa Senhora da Piedade”; Archiwum Polskiej Parafii. Teczka: "Capela Nossa Senhora da Piedade" (dane historyczne kaplicy Matki Bożej Bolesnej); Kopia testamentu Carlos de Araujo Silva z dnia 26 V 1916 r. (Testament został zarejestrowany w: Juízo de Direito da 3 Vara de órfãos e sucessões. Cartório do 2 Ofício w Rio de Janeiro). W dniu 7 czerwca 1926 roku przedstawiciele Bractwa podpisali w tym samym Biurze zobowiązanie co do wykonania testamentu Carlos de Araujo Silva, że będzie utrzymywany kult w kaplicy Matki Bożej Bolesnej. 28 maja 1926 roku decyzją wyroku sądowego kaplica Matki Bożej Bolesnej przeszła na własność wspomnianego wyżej Bractwa. Od roku 1922 do 1951 kaplica wynajmowana była

przez Anglików. Zob. Archiwum Polskiej Parafii. Kwestionariusz odnośnie danych historycznych kaplicy przygotowany dla Instytutu Stanowego do spraw dziedzictwa kulturalnego w Rio de Janeiro. 14 czerwca 1978 roku decyzją Instytutu Stanowego do spraw dziedzictwa kulturalnego, wspomniana kaplica została zarejestrowana jako zabytek". Zob.: Z. Malczewski TChr, *Obecność Polaków i Polonii w Rio de Janeiro*, Lublin 1995, s. 121-138.

Ks. Zdzisław SChr
Rio de Janeiro, 26 sierpnia 2013 r., w uroczystość Pani Jasnogórskiej, Królowej Polaków żyjących nad Wisłą i rozproszonych po całym świecie.

Intronizacja ikony Pani Jasnogórskiej w brazylijskim Monte Claro

Sługa Boży Ojciec Ignacy Posadzy TChr pod koniec 1929 r. odwiedzał osadników polskich, którzy rozpoczynali swoją bolesną epopeję w brazylijskim stanie Espírito Santo. W swojej książce „Drogą Pielgrzymów” opisuje swój pobyt wśród naszych wychodźców i spełnianą wśród nich posługę kapłańską. Odwiedzał tzw. stare kolonie, gdzie nasi rodacy osiedlali się w latach 1870-tych. Dużo uwagi duszpasterskiej i czasu poświęcał świeżo osiadłym rodakom w Orle Białym i Jasnego Górze. To właśnie dla uczczenia Pani Jasnogórskiej i oddając pod Jej opiekę kolonizowany region polscy imigranci jedną z kolonii nazwali właśnie „Jasna Góra”.

Przed kilkunastu laty odbyłem pielgrzymowanie szlakiem Ojca Ignacego we wspomnianym stanie. Odwiedziłem regiony osadnicze, które Ojciec Współzałożyciel wymienia we wspomnianej książce. Jednak więcej uwagi poświęciłem regionowi, który Towarzystwo Kolonizacyjne w Warszawie zakupiło (50 tysięcy hektarów) od rządu stanu Espírito Santo i zamierzało tam osiedlić pokaźną liczbę Polaków.

Dotarcie do Orla Białego (brazylijska nazwa miasteczka będącego siedzibą municypium brzmi Águia Branca) nie było trudne. Prowadzi do niego z miasta Colatina asfaltowa droga. Właśnie przez miasteczko Orzeł Biały prowadzi drogowy szlak w kierunku sąsiedniego stanu Minas Gerais. Ze znalezieniem wówczas osady-kolonii Monte Claro (Jasna Góra) nie było takie proste. Bowiem to wszystko, co opisywał Ojciec Posadzy należało do historii. Współczesna rzeczywistość ukazała mi inny, nieoczekiwany przeze mnie obraz. Po przejechaniu asfaltową drogą około 15 km od Orla Białego należało dopytywać się w przydrożnym sklepie kolonialnym o dojazd do Monte Claro. Tak zaczęła się dla mnie wtedy droga poszukiwania tego, co opisywał Ojciec Posadzy. Jadąc polną, wąską i krętą drogą wśród plantacji kawy trzeba było co jakiś czas dopytywać przygodnych ludzi o osadę Monte Claro. Tak dojechałem do kościoła filialnego. Popularnie w rzeczywistości brazylijskiej nazywanego kaplicą, do której duszpasterz dojeżdża co pewien okres czasu, w zależności od ilości kościołów do obsługi. Przed niezbyt dużą świątynią położoną w tzw. interiorze brazylijskim napotkałem na kilka osób. Dopytywałem o potomków polskich imigrantów, o polski cmentarz.... Ku mojemu zdziwieniu dowiedziałem się, że w regionie mieszka tylko jeden polski imigrant.... Później odwiedziłem go. Zmarł przed 2-3 laty. Właśnie w tamtej okolicy poznałem Brazylijczyka Ruya Barbosę, lidera miejscowej wspólnoty. To on na miejscu, gdzie spoczywają polscy imigranci postawił duży betonowy krzyż z odpowiednią tablicą dla upamiętnienia pionierów polskiego osadnictwa w tamtym regionie stanu Espírito Santo. W późniejszym czasie podarowałem temu człowiekowi ikonę Pani Jasnogórskiej z podziękowaniem za troskę o pamięć o miejscu wiecznego spoczynku naszych rodaków. Bowiem na wspomnianym cmentarzu, którym nikt się nie opiekował, właściciel pobliskich plantacji kawy posadził kolejne krzewy tego cennego produktu przynoszą-

cego rolnikom dochody, kiedy czas sprzyja i cena jest dobra.

Podczas ubiegłorocznych moich odwiedzin Orła Białego i uczestnictwa w festynie polonijnym spotkałem stróża polskiego cmentarza. Opowiadał mi o rozwijającym się wśród miejscowych wiernych kultu Pani Jasnogórskiej. Wspólnota zbiera się dnia 26 każdego miesiąca w kościele filialnym pod wezwaniem św. Błażeja na wspólnej modlitwie uwielbiając Boga przez pośrednictwo Pani Jasnogórskiej. Właśnie w czasie tejże rozmowy Ruy Barbosa poprosił, aby przy najbliższej okazji przywieźć z Polski obraz Matki Boskiej Częstochowskiej dla tej wspólnoty. Nieplanowany tegoroczny pobyt w Polsce dał mi okazję, aby w Częstochowie zakupić obraz i przywieźć go do Brazylii.

29 sierpnia 2013 r. przyjechałem z Kurytyby do Orła Białego przywożąc ze sobą obraz Pani Jasnogórskiej i pielgrzymujące relikwie bł. Papieża Jana Pawła II. Zostały złożone w Domu Kultury Polskiej. Sprzed tego centrum polonijnego - zbudowanego przed kilku laty dzięki zrozumieniu i przychylności Stowarzyszenia „Wspólnota Polska” – po godz. 18,00 wyjechała procesyjnie grupa ponad 20 samochodów wioząc ze sobą obraz Pani Jasnogórskiej i relikwie bł. Jana Pawła II. Wraz z Polonusami i Brazylijczykami udali się w tę pielgrzymkę przybyli na uroczystości polonijne do Orła Białego: p. Jacek Such – konsul generalny RP z S. Paulo, p. Krzysztof Gierańczyk – radca handlowy Ambasady RP i p. Adam Czartoryski – konsul honorowy RP w Vitória (stolicy stanu E. Santo). Trasę ponad 25 km – w pierwszym odcinku asfaltowaną, a potem polną i w białym kurzu – pokonaliśmy po pół godziny. Dojechalismy przed kościół św. Błażeja w Monte Claro, kiedy było już ciemno. Trzeba zauważyć, że w brazylijskim okresie zimowym zmierzch zapada znacznie wcześniej niż w innej porze roku.

Wszystkich, którzy przyjechaliśmy z Orła Białego, zaskoczył wielki tłum wiernych oczekujących przed kościołem, przed i w centrum duszpasterskim im. Pani Jasnogórskiej. Tym

razem dla zebranych Brazylijczyków ich świętowania była zbyt mała, by pomieścić tyle przybyło czcicieli Patronki ich osady i okolicy. Moją uwagę, starzejącego się już misjonarza, zadziwiła wielka liczba młodzieży! Praktycznie to młodzi ludzie stanowiła zdecydowaną większość zebranych wiernych.

Procesyjnie z obrazem i relikwiami udaliśmy się do centrum duszpasterskiego, gdzie sprawowana była uroczysta Msza św. Trzeba wyrazić wielkie uznanie dla liderów wspólnoty, którzy bardzo starannie przygotowali liturgię Mszy św. oraz zaangażowanie wiernych w uczestnictwie we wspomnianej celebracji Eucharystii. W ich śpiewie pieśni, w modlitwach można było odczuć głęboką i na zewnątrz wyrażaną wiarę! Po proklamacji Ewangelii, w mojej refleksji, starałem się przybliżyć zebrany setkom wiernych nie tylko szkic historii obrazu Pani Jasnogórskiej, ale nade wszystko rolę Maryi, w życiu naszego Narodu. Nie mogłem nie wspomnieć o wielkiej czci i miłości bł. Papieża Jana Pawła II do Matki Jezusa i Matki naszego Polskiego Narodu! Pod koniec Mszy św. kilka dziewcząt – w imieniu zebranej i skupionej wspólnoty – wyraziło cześć do Pani Jasnogórskiej, Patronki ich regionu. Dowiedziałem się później, podczas rozmów z miejscowymi liderami, że biskup diecezji Colatina, do której należy parafia Sao Domingos do Norte, postanowił, że Pani Jasnogórska będzie współpatronką miejscowego kościoła filialnego mającego do tej pory za patrona św. Błażeja. Wspomniana parafia podzielona jest na tzw. sektory. Do każdego z nich należą wierni kilku kościołów filialnych.

Właśnie Pani Jasnogórska ogłoszona została Patronką jednego z takich sektorów. Stąd też, kiedy pod koniec Mszy św. powiedziałem do zebranych wiernych, że od tej chwili ikona Matki Bożej - przywieziona z Polski jest prezentem Polskiej Misji Katolickiej – i należy do nich, rozległy się długo trwające oklaski; wyraz ich radości! Później podeszli do obrazu przedstawiciele wspólnot należących do wspomnianego sektora, aby poprzez bliskość z ikoną wyrazić miłość

i cześć do swojej Patronki, Pani Jasnogórskiej! Po błogosławieństwie kończącym bardzo emocjonalnie przeżywaną Eucharystię wierni podchodzili do obrazu i relikwii, aby się modlić.

Po pewnym czasie ikona i relikwie zostały przeniesione do pobliskiego kościoła, gdyż w centrum duszpasterskim zaczęto przygotowywać dla wszystkich poczęstunek. Podkreślam: dla wszystkich obecnych! Miejscowa wspólnota przygotowała napoje chłodzące, ciasta i tak rozpoczęła się dalsza część świętowania tak licznie zebranych wiernych, czcicieli Pani Jasnogórskiej. Natomiast oficjalnych przedstawicieli naszego kraju, celebransa zaproszono na piętro do dużej sali konferencyjnej, gdzie przygotowano dla nas specjalny posiłek.

Zaś, jak w takich okolicznościach rodaków rozmowom, nie było końca. My „przyjeźdźni” w naszych rozmowach wyrażaliśmy nasz podziw dla miejscowych Brazylijczyków, którzy z tak głęboką pobożnością i spontaniczną radością uczestniczyli we Mszy św. Z taką dziecięcą ufnością przyjmowali polski dar ikony Pani Jasnogórskiej i wyrażali swoje głębokie rozmodlenie przed relikwiami bł. Jana Pawła II.

Po posiłku i jeszcze kilku rozmowach z miejscowymi liderami, opuszczamy gościnną, sympatyczną wspólnotę w Monte Claro. Przemierzamy w ciemnościach kręte, polne drożki w tumanach kurzu, aż do dotarcia do asfaltu, którym wygodnie dojeżdżamy do Orła Białego. Docieramy do miejsca odpoczynku prawie przed północą. Trudno tej nocy było zasnąć.... mimo zmęczenia! Przed oczyma przewijały się, jak przed ekranem kinowym, przepiękne obrazy naszych przeżyć religijnych, ale i polonijnych, których byliśmy uczestnikami, ale i świadkami we wspólnocie Monte Claro!

Przebywając w tamtym regionie Brazylii, po raz kolejny pozostają dla mnie zagadką dziesiątki polskich rodzin, które osiedliły się w Jasnej Górze koło Orła Białego. Co się z nimi stało? Polski cmentarz porośnięty od lat krzewami kawowymi jest milczącym świadkiem wielu naturalnych, ale i tragicznych śmierci. Pytanie, a

co z pozostałymi polskimi imigrantami? Podjęli migrację? Pytanie: dokąd? Niektórzy do Parany, inni do powstających nowych polskich kolonii: Sao Gabriel da Palha, Vila Valério? Głęboko wierzę, że – być może z biegiem czasu i docierając do jakiegoś wierzytelnego źródła, uda mi się wyjaśnić tę imigracyjną tajemnicę-zagadkę! Proszę Patronkę tamtego przepięknego regionu w stanie Espírito Santo, Panią Jasnogórską o pomoc! Także w tej sprawie! Gdyż ona dla historii polskiego osadnictwa w Brazylii wydaje mi się nie tylko frapująca, co bardzo ważna! Bo wiem pytam siebie, a także tamtejszych Polonusów: co się stało z naszymi imigrantami? Jaki potoczył się ich los po dotarciu do trudnych terenów i nieprzygotowanych na czekających ich wiele niespodzianek...

„O, Pani, co świecisz w Jasnej Górze” – spoglądnij miłościwym okiem na lud Tobie powierzony i Tobie głęboko ufający w brazylijskim Orle Białym i w Monte Claro!

Ks. Zdzisław Malczewski TChR

Orzeł Biały, 30 sierpnia 2013 r.

Prośba o wyrozumiałość polskich misjonarzy i misjonarek: Wielu z Was nie otrzymywało od numeru 2/2013 „Echa Polonii Brazylijskiej”. Za aktualizację adresów Czytelników naszego periodyku był odpowiedzialny ks. mgr Benedykt Grzymkowski TChR. Po Jego śmierci (13.02. br.) większość Waszych adresów niestety zaginęła. Polska Misja Katolicka w Brazylii nie posiada żadnej osoby odpowiedzialnej za sekretariat. Do października br. nikt mi nie pomógł w PMK. Stąd też aktualizacja i uzupełnianie adresów postępuje powoli. Jestem proboszczem w jednej z kurytybskich parafii. Spełnianie funkcji rektora PMK wykonuję w czasie, jaki mi pozostaje po wypełnieniu moich obowiązków duszpasterskich. Stąd też bardzo proszę o wyrozumiałość i cierpliwość. Mam nadzieję, że w najbliższym okresie dokończę kompletowania adresów naszych Drogich Misjonarzy i Misjonarek! Jeżeli Ktoś nie otrzymuje od dłuższego czasu naszego czasopisma lub zmienił adres, bardzo proszę o kontakt – ks. Zdzisław

Możesz pomóc w publikowaniu naszego periodyku „Echo Polonii Brazylijskiej” składając swoją ofiarę na konto PMK w Brazylii: Bank Itaú – 3812, numer konta: 29466-2.

Polscy kombatanci uczestnikami brazylijskiego Święta Ojczyzny

7 września br. odbywały się w całej Brazylii obchody Święta Niepodległości. Od wielu już lat polscy kombatanci uczestniczą w Rio de Janeiro w uroczystej defiladzie cywilno-wojskowej.

Stowarzyszenie Polskich Kombatantów należy do brazylijskiego związku skupiającego przedstawicieli różnych narodowości, którzy walczyli podczas drugiej wojny światowej o wolność i pokój. Tradycyjnym zwyczajem weterani drugiej wojny światowej otwierają uroczysty pochód.

Niestety z każdym rokiem zmniejsza się liczba kombatantów uczestniczących w tej uroczystości cywilno-wojskowej. Spośród tysięcy brazylijskich żołnierzy (piechota, marynarka wojenna i lotnictwo), którzy w ramach korpusu ekspedycyjnego walczyli na wodach Oceanu Atlantyckiego i we Włoszech w tegorocznym święcie wzięło udział zaledwie sześciu kombatantów. Podobnie jest wśród polskich kombatantów, którzy po drugiej wojnie światowej wybrali Brazylię, jako kraj swego osiedlenia. Spośród polskich weteranów, stanowiących grupę ponad 60 członków SPK, w tegorocznej defiladzie uczestniczyło tylko dwóch: Ignacy Felczak i Tomasz Barciński.

Prof. Israel Blajberg nadesłał zdjęcia oraz informacje, które zostały wykorzystane do

opracowania powyższego tekstu. W imieniu naszych Czytelników dziękujemy Profesorowi za współpracę i okazywaną życzliwość!

Relikwie błogosławionego Jana Pawła II w Ijuí - RS

Za pośrednictwem ks. Zdzisława Malczewskiego TChr parafia pw. Narodzenia Matki Bożej w Ijuí, obsługiwana od 1973 do 1995 r. Przez księży z Towarzystwa Chrystusowego, otrzymała relikwie Błogosławionego Papieża Jana Pawła II, przywiezione z Polski.

Relikwie były wystawione do czci wiernych podczas nowenny przygotowującej do święta patronalnego parafii: Narodzenia Najświętszej Maryi Panny, w której uczestniczyły setki wiernych z miasta Ijuí i jego region.

Wielu wiernych jest pochodzenia polskiego i zamieszkuje w naszym municypium.

Przybywali na nabożeństwa, aby rozważać o Roku Wiary i otrzymać błogosławieństwo relikwii Błogosławionego Jana Pawła II. Nabożeństwo do Niego wzrosło jeszcze bardziej dzięki obecności tych relikwii.

Dnia 8 września br. Biskup Jacó Roberto Hilgert – ordynariusz senior diecezji Cruz Alta, przewodniczył uroczystemu poświęceniu ołtarza w naszym kościele. W nowym kamiennym ołtarzu zostały umieszczone relikwie Błogosławionego Jana Pawła II.

Ks. Silvio Jorge Mazzarolo
– proboszcz parafii Narodzenia NMP w Ijuí

**Rada Polonijna
przy Konsulu Generalnym RP
w Kurytybie**

Konsul Generalny RP w Kurytybie p. Marek Makowski powołał do istnienia Radę Polonijną. 23 września 2013 r. odbywa się pierwsze posiedzenie tego nowego organu doradczego w siedzibie Konsulatu Generalnego. W skład tej Rady wchodzi 10 osób reprezentujących środowisko polonijne z trzech stanów federacji brazylijskiej: Rio Grande do Sul, Santa Catarina i Parana.

Pan Konsul zaprezentował bogaty projekt polskiego MSZ współpracy z Polonią. Uczestnicy tego spotkania przedstawiali wiele propozycji mających zdynamizować naszą Polonię. Bogate w dwustronne propozycje posiedzenie zakończono obiadem w restauracji „Don Antonio” w dzielnicy Santa Felicidade zamieszkałej przez włoskich potomków. Do wspomnianej Rady został zaproszony - jako jedyny przedstawiciel duchowieństwa polonijnego – ks. Zdzisław Malczewski TChr - rektor Polskiej Misji Katolickiej w Brazylii. Kolejne posiedzenie Rady Polonijnej odbędzie się z początkiem przyszłego roku.

Ks. Zdzisław

**Program wizyty duszpasterskiej
J. E. Arcybiskupa Metropolity J. Kowalczyka
Prymasa Polski, Protektora Polonii**

- **5 listopada** (wtorek) przylot do Kurytyby. Powitanie na lotnisku.

- **6 listopada** (środa) – odlot z Kurytyby do Porto Alegre: wieczorem Msza św. w kaplicy M.B. Częstochowskiej, spotkanie z rodakami w Tow. Polonia.

- **9 listopada** – (sobota) – po śniadaniu wyjazd z Kurytyby do Rio Claro do Sul - PR. Obiad, o godz. 15,00 Msza św. po polsku i powrót do Kurytyby.

- **10 listopada** (niedziela) – Parafia św. Jana Chrzciciela w Kurytybie:

godz. 10,00 Uroczysta Msza św. – 11 listopada, 60. Lat PMK, 48 lat Parafii, godz. 12,00 obiad w sali parafialnej. Kolacja w Domu Prowincjalnym Chrystusowców.

- **11 listopada** (poniedziałek) – spotkanie z polskimi misjonarzami, misjonarkami i duszpasterzami polonijnymi. Parafia św. Jana Chrzciciela w Kurytybie: o godz. 10,00 - spotkanie w salonie, godz. 12,00 – Msza św. w kościele, obiad. Po południu ewentualne zwiedzanie miasta Kurytyby.

- **12 listopada** (wtorek) – godz. 10,00 wizyta kurtuazyjna w Konsulacie Generalnym RP w Kurytybie, o godz. 20,00 Msza św. w Colônia Tomas Coelho koło Araucária. Powrót do Kurytyby.

- **13 listopada** (środa) – o godz. 12,00 wizyta kurtuazyjna u Arcybiskupa Metropolity Kurytyby Moacyra Vitti i obiad w rezydencji. O godz. 19,00 Msza św. w Colônia Murici – São José dos Pinhais i ewentualna kolacja. Powrót do Kurytyby.

- **14 listopada** (czwartek) – po porannej Mszy św. i śniadaniu – wyjazd do Maryjnego Sanktuarium Narodowego w Aparecida. Kolacja i nocleg.

- **15 listopada** (piątek) – Msza św. w Sanktuarium w Aparecidzie. Ewentualna audiencja u kard. Raymundo Damasceno de Assis – przewodniczącego Konferencji Episkopatu Brazylii (CNBB). Obiad. Po południu wyjazd do Rio de Janeiro.

- **16 listopada** (sobota) - Rio de Janeiro: poranna Msza św. w kościele polskim. Zwiedzanie: katedry, Corcovado, Pão de Açúcar.

- **17 listopada** (niedziela) w Rio de Janeiro: o godz. 10,10 Msza św. dla Polonii, obiad w Towarzystwie dobroczynnym „Polonia”. Wieczorem odlot do Rzymu.

**BARDZO SERDECZNIE WITAMY
PRYMASA POLSKI
I PROTEKTORA POLONII
NA ZIEMI KRZYŻA POŁUDNIA!**

Biuletyn „Echo Polonii Brazylijskiej” został przygotowany do druku w *Chalupniczej Oficynie Komputerowej ZM w Kurytybie*.
Nakład 500 egz. Projekt winiety: Eluta Stańko-Smierchalska z wydawnictwa „Hlondianum” w Poznaniu. PMK nie ponosi odpowiedzialności za treść artykułów autorskich. Zezwala się na dokonywanie przedruków pod warunkiem podawania źródła. Materiały do publikacji prosimy przysyłać na adres siedziby rektora PMK: Rua Guilherme Ihlenfeldt, 1037 - 82620-035 Curitiba – PR
lub na adres elektroniczny: revista@polonicus.com.br; reitor@polska-misja.com.br
www.polska-misja.com.br